

Referat fra møtet den 3 mars i Literaturhuset om Dobbelt Statsborgerskap

Referent: Björn Lindahl

Vid årsskiftet blev det tillåtet med dubbla medborgarskap i Norge. Vad innebär det för fördelar och nackdelar för den som vill ha två pass? NSF och Föreningen Norden bjöd in till ett informationsmöte på Litteraturhuset den 3 mars.

Norge är inte bara det sista landet i Norden som tillåter dubbla medborgarskap. Det är faktiskt det sista landet i Europa.

- Från och med i år har alla som föds med en norsk mor eller far rätt till norskt medborgarskap oavsett om de är födda i landet eller utanför och oavsett om föräldrarna är gifta eller inte, sa Kjell Jacobsen, som är avdelningschef för den enhet på Utlendingsdirektoratet, UDI, som hanterar medborgarskapsfrågor.

Mötet hölls innan coronaviruset blivit en pandemi, men många av frågorna om det dubbla medborgarskapet handlade om vad som sker i utlandet om man behöver hjälp. Innebär ett dubbelt medborgarskap att man kan få hjälp av två myndigheter? Eller riskerar man att hamna mellan två stolar?

Med på informationsmötet var också representanter från den svenska och den danska ambassaden i Oslo, samt en av Norges främsta experter på invandringsfrågor och medborgarskapspolitik, professor Grete Brochmann.

Det svar som gavs var att har man både ett norskt och ett svenskt så ska man i första hand be om konsulärt bistånd från det land man bor i.

En viktig fördel är att man med dubbelt medborgarskap får rösta i det norska stortingsvalet, utan att förlora rätten att rösta i nationella val i det ursprungliga hemlandet.

En annan fördel är att vissa yrken är förbehållna det egna landets invånare. Med ett norskt pass kan en svensk bli polis, jobba som ämbetsman och diplomat eller jobba i försvaret, förutsatt att de har en utbildning som godkänns av norska myndigheter. Man kan till och med bli minister.

En nackdel kan vara att ett dubbelt medborgarskap gör att det kan ta längre tid att säkerhetsklareras.

Det kan vara aktuellt för de som bytt nationalitet och som vill återfå sitt gamla i tillägg.

- Det dubbla medborgarskapet kan vara något som utlöser mer omfattande kontroller, sa Kjell Jacobsen.

Det land man är bosatt i avgör var man är värnpliktig. I Norge är det värnplikt för både män och kvinnor, även om andelen som inkallas inte är så hög.

För svenskar och andra nordbor är det gratis att få ett dubbelt medborgarskap – bortsett från själva kostnaden för passet. Till skillnad från medborgare från andra länder räcker det

med "melde" det vill säga anmäla att man vill bli medborger, istället för att ansöka om ett medborgarskap.

Det ställs inga krav om språk- eller samhällskunskaper, men man måste vara över 18 år, ha bott i landet i sju år, kunna bekräfta sin identitet och visa fram ett utdrag ur straffregistret (vandelsattest).

För att se vad som krävs för att få ett medborgarskap i just din situation, se <https://www.udi.no/skal-soke/>

Grethe Brochmann gick igenom varför de skandinaviska länderna, från att ha haft ett tätt samarbete om medborgarskapspolitiken, började skiljas åt efter 1979, som en konsekvens av den ökade invandringen. Hon deltar i en grupp forskare som intervjuat nyckelpersoner i de tre länderna.

- Kortversionen är att de flesta som vi talade med reflekterade den ideologi som finns i deras respektive stater. Det betyder i praktiken att i Sverige så ser man på medborgarskapspolitiken som ett rättighetsorienterat, modernt och framåtblickande tema, medan man i Danmark är mer nationellt orienterade, restriktivare och mer tillbakablickande. Nationen är i fokus på ett helt annat sätt än i Sverige.
- I Norge kombinerar man integrationshänsyn och invandringskontroll, med en ideologiskt sett mycket svagare förankring, sa Grete Brochmann.

Läs mer om vad Grete Brochmann sa om medborgarskapspolitiken i www.arbeidslivinorden.org